

Scoala de fete. Colectia Mihai Macri

*Căpitan psiholog dr.
Irina-Alexandra SIMION*

Comandamentul Flotei Constanța

SIMBOLURI ALE RENĂȘTERII NAȚIONALE ÎN ROMÂNIA INTERBELICĂ (1921)

Anul 1921 aducea națiunii române, pe lângă bucuria revenirii în hotarele întregite ale României Mari, posibilitatea reintrării în normalitate din punct de vedere politic, economic, și social a comunităților greu încercate de efectele nefaste ale Marelui Război.

Astfel, la începutul anului, Comitetul executiv pentru ridicarea Bisericii Neamului la Mărășești a publicat regulamentul concursului, care urma să aibă loc la 1 mai 1921.

Biserica-Mausoleu pe care urma să fie construit monumentul forma un platou situat spre vest de șoseaua națională Focșani-Bacău, în dreptul km 18, în apropierea acesteia. Planurile de situație și programul concursului erau disponibile la cancelaria Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române din str. Scaune

nr. 42 din Capitală.

Din Comitetul de organizare făceau parte Pimen Georgescu, mitropolitul Moldovei și al Sucevei, prințesa Alexandrina G. Cantacuzino, președinta Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, Zoe Gr. Râmnicăneanu, casiera generală a Societății, generalul Constantin Cristescu, șeful Marelui Stat Major, generalul Constantin Ștefănescu-Amza, delegatul Ministerului de Război, inginerul George Balș, membru al Comisiei Monumentelor Istorice, arhitectul Nicolae Ghika-Budești din Comisia Monumentelor Istorice, arhitectul Ștefan Constantinescu-Roda, George Ulise Negropontes, primarul Mărășeștilor și Ștefan Florescu, secretarul comitetului¹.

În dimineața zilei de 15 mai, la Teatrul Național din Cluj s-au deschis lucrările Congresului Societății „Ocrotirea Orfanilor de Război”. Printre oficialitățile participante s-au numărat ministrul Grigore Trancu-lași, Anastasescu, directorul de la Interne, dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, Iuliu Hossu, episcopul Gherlei, Ion Popp, primarul Clujului, generalul Nicolae Petala, generalul de brigadă Ioan Gheorghian, delegatul Ministerului de Război, Teodor Mihali, președintele Comisiei de unificare, protopopul Elie Dăianu, vicepreședintele Congresului, Sextil Pușcariu, reprezentantul Academiei Române, Vasile Dimitriu, rectorul Universității clujene, precum și șase delegați din toate colțurile României Mari.

Principesa Olga Sturdza a prezentat evoluția și problemele cu care se confrunta societatea, care avea în țară, la acea dată, „84 de orfelinate, prin care 44.000 de orfani capătă azi asistență la domiciliu.”².

Duminică, 5 iunie 1921, regele Ferdinand însoțit de principele Carol, moștenitorul Tronului, a plecat de la Palatul Cotroceni la ora 14.50 cu automobilul. La ora 15 au descins la Academia Română, unde au fost primiți și salutați de către președintele și membrii Academiei, precum și de prefectul poliției Capitalei și de adjutanții de serviciu.

Intrând în sala de ședințe, în timp ce asistența îi ovaționa călduros, regele a luat loc pe scaunul președintial, alături fiindu-i principele Carol.

Luând cuvântul cu prilejul comemorării centenarului lui Tudor Vladimirescu, M.S. Regele a subliniat: „Simt totdeauna o vie plăcere când mă pot găsi în mijlocul Domniilor Voastre.

Într-o serie de ședințe Academia a sărbătorit memoria lui Alecsandri, marelui nostru poet, care, talmăcind în versurile sale inima și gândul poporului nostru, a făcut ca el să fie cunoscut și peste granițe.

Academia va mai închina o ședință memoriei acestor membri, cari se odihnesc pentru vecie într-o altă

lume. Dacă nu pot lua parte la aceste pioase manifestări, totuși, în gând depun și eu o cunună de lauri pe mormântul acestor dispăruți.

Am ținut să viu astăzi, împreună cu fiul Meu, căruia l-ați făcut deosebita cinste a-l alege ca membru onorific al acestei înalte instituțiuni culturale, ca să asist la ședința în care comemorăm pe Tudor Vladimirescu, acest mare erou național.

Șșit din pătura cea mai sănătoasă a țărânimii române, Tudor Vladimirescu este întâiul, care, în timpuri întunecoase a deșteptat spiritul național și a fost inițiatorul acelei mișcări, ale cărei consecințe – neprevăzute poate de dânsul – au fost toate evenimentele mari, cari s-au perindat în viața Țării, până ce am ajuns în zilele noastre la înfăptuirea unității noastre naționale.

Mă folosesc de acest prilej spre a vă reînnoi sentimentele Mele de dragoste pentru Academie și viul interes cu care urmez lucrările ei, sentimente ce am moștenit, ca o plăcută datorie, de la neuitatul Meu Unchi și pe care sunt sigur că și fiul Meu le va păstra atunci când, odată, el va ocupa scaunul ce-l ocup aici.

Din tot sufletul fac cele mai calde urări pentru prosperitatea Academiei Române.”³.

Ultimele cuvinte ale acestui discurs au fost acoperite cu numeroase urale și aplauze.

După aceasta regele i-a dat cuvântul profesorului Nicolae Iorga, care a evocat personalitatea eroului național „Domnul Tudor”, precum și însemnătatea ideilor și a mișcării naționale pornite și declanșate de acesta.

La final, regele și principele moștenitor s-au întreținut cu președintele și membrii Academiei Române, luându-și „Rămas bun” în ovațiile generale ale asistenței.

Joi, 9 iunie, la ora 10.25, regele însoțit de principesa Marioara și de adjutantul de serviciu, a plecat din Castelul Pelișor, la ora 10.30 fiind prezent la cimitirul din Sinaia, pentru a asista la sărbătorirea Eroilor Neamului.

Întâmpinat de principele Carol, după ce a primit raportul comandantului Batalionului de vânători de munte din Sinaia, în sunetele Imnului Național, regele a trecut în revistă, împreună cu principele moștenitor, efectivele acestei unități de elită.

După acest moment festiv, regele, principele Carol și principesa Marioara au asistat la serviciul religios oficiat de către P.C.S. Dionisie, arhimandritul mitrofor și starețul mănăstirii Sinaia, serviciu religios la care, pe lângă un numeros public, au asistat autoritățile civile și militare și școala primară din Sinaia.

După terminarea serviciului religios, administratorul

plasei Peleş a evocat meritele eroilor care, prin jertfa vieții lor, au contribuit la îndeplinirea idealului nostru național și recunoștința pe care trebuie să le-o păstrăm; după care s-au împodobit mormintele cu flori și s-a dat onorul de către trupă, inițial printr-o salvă de grenade și apoi prin defilarea Batalionului de vânători de munte în fața M.S. Regelui.

Un ceremonial religios și militar similar a avut loc la ora 11.30 la cimitirul din satul Isvor, la care a asistat numai principele Carol.

La 6 iunie 1921, Principele Carol înainta președintelui Consiliului de Miniștri următoarea înștiințare: „Urmând pilda Augustului meu Părinte și însuflețit de dorința de a contribui și eu, după puterile mele, la opera de redeșteptare și propășire culturală a poporului, m-am gândit la înființarea unei fundații culturale care să poarte numele meu.

Menirea acestei fundații este:

Ajutorarea și încurajarea instituțiilor pentru răspândirea culturii în popor;

Sprrijinirea bibliotecilor populare;

Ajutorarea tinerimei la studii.

Dorind în același timp ca întreaga suflare românească să tragă un cât mai mare folos din învățămintele pe care le-am dobândit în călătoria mea împrejurul pământului, vom întrebuița pentru alcătuirea fondului instituției, în afară de alte mijloace, și filmul făcut cu ocazia călătoriei mele, film dăruit de Ministerul de Război.

În alăturare vă înaintez un proiect de statut, rugându-vă să binevoiți a dispune luarea măsurilor necesare pentru ca fundația suszisa să fie recunoscută ca persoană juridică.

Binevoiți a primi, domnule președinte, încredințarea prea deosebitei mele considerațiuni.⁴

Oficializată la 12 august 1921 de regele Ferdinand I, prin legea nr. 2904 din 4 iulie 1921, publicată în „Monitorul Oficial”, votată în prealabil în Adunarea Deputaților cu 121 de voturi pentru și 5 contra iar la Senat cu 74 voturi pentru și 5 împotriva, Fundația Culturală „Principele Carol” a activat până în anul 1940.

La 17 iulie 1921 regele Ferdinand I a promulgat Legea pentru monumentul, coliba și Institutul de Fete „Ecaterina Teodoroiu”⁵, contra-semnată de generalul de brigadă Ioan Rășcanu, în calitate de ministru de Război, Octavian Goga, ca titular la Ministerul Cultelor și Artelor și Mihai Antonescu, ministru al Justiției.

Aceasta fusese votată de Adunarea Deputaților în ședința din 5 aprilie 1921, prezidată de Duiliu Zamfirescu și N.G. Manolescu, cu o unanimitate de 112 voturi și de Senat, în ședința din 6 iulie 1921, prezidată de G.G. Mironescu și C. Ștefănescu, cu o majoritate de 77 de voturi contra 1.

Acest salutar act normativ avea o valoare nu numai simbolică

pentru eroina Armatei Române și o conotație profund creștinească, de comemorare și omagiere a victimelor primei conflagrații mondiale.

Pentru nemurirea faptelor de arme ale combatanților noștri, Legea stipula: „Art. 1. Pentru cinstirea memoriei Fecioarei Eroina Ecaterina Teodoroiu, care a murit vitejește pentru Patrie, se va ridica în orașul Târgu Jiu un monument-statuie, care va face parte integrantă din monumentul comemorativ al «Victoriei de la Jiu», cuprinzând numele tuturor ofițerilor căzuți în luptele victorioase din valea Jiului, în frunte cu fecioara sublocotenent.

Lucrările de de construire, întreținere și îngrijire se vor face prin «Societatea Mormintele Eroilor căzuți în război» și sub direcțiunea Ministerului de Război.

Planul lucrărilor de construire se va face de către Ministerul Artelor, prin concurs.

Art. 2. Corpul Fecioarei va fi ridicat de la Muncelul și înhumat sub monument. Comemorarea sa va avea loc anual în întreg Regatul, la

ziua stabilită prin legea specială pentru comemorarea eroilor.

În mod deosebit, la Vădeni-Gorj – locul de naștere al Eroinei – se va face un parastas și o procesiune în ziua de 14 octombrie, ziua victoriei de la Jiu, iar în toate școlile din țară se vor face conferințe educative cu acest subiect.

Art. 3. Coliba din comuna Vădeni, județul Gorj, în care s-a născut Fecioara, va fi reparată și întreținută în mod permanent, împreună cu locul de casă, consacându-se drept loc istoric.

Lucrările și întreținerea colibei cad în sarcina Ministerului de Culte și Arte.

Familiei Eroinei, în schimb, i se va construi o altă casă, în aceeași comună și i se va acorda în mod gratuit un număr de șase pogoane, împreună cu vitele și uneltele necesare unei modeste gospodării țărănești.

Dispozițiunile legii de față nu exclud pensiunea pe care familia o primește ca ajutor pentru fratele mort al Eroinei.

Art. 4. Se va întemeia în orașul Târgu Jiu o Școală normală de fete, curpinzând și o secțiune de gospodărie țărănească cu numele de «Ecatrina Teodoroiu».

Școala va fi pusă sub directa oblăduire a Ministerului Instrucțiunii, care va elabora programul întreg spre desăvârșirea scopului.

Toate lucrările, construcțiunile, întreținerea și

îngrijirea școlii cad în sarcina și răspunderea directă a Ministerului de Instrucție.

Ficele văduvelor de război, ale invalizilor, orfanele, precum și ficele ostașilor care s-au purtat vitejește pe câmpul de luptă, dar supraviețuiesc războiului, vor fi primite cu întâietate în această școală.

Art. 5. Fondurile necesare se vor aduna din:

Fondul adunat pentru ridicarea unui Monument al «Înălțătorului avânt din 1913» în orașul Târgu Jiu;

Fondul ridicării Monumentului comemorativ al eroilor căzuți în valea Jiului, conform art. 6 și 7 din Legea înființării «Societății Mormintele Eroilor Căzuți în război»;

Fondul «Ionel Slăvescu» pentru eroii din valea Jiului, pus sub auspiciile Băncii Naționale a României și întemeiat de dl. Virgiliu Slăvescu;

Din donațiuni și legate.

Art. 6. Repartizarea pe ministere a sumelor adunate pentru Monument, Colibă și Școală se va face de Consiliul de Miniștri, prin îngrijirea președintelui consiliului.”⁶.

În vara anului 1921, Octavian Goga, în calitate de ministru al Cultelor și Artelor, lansa un „Apel pentru ridicarea unui Monument poetului Mihai Eminescu”, în care se preciza: „Ministerul Cultelor și Artelor a luat hotărârea să ridice în centrul Capitalei un monument nemuritorului nostru poet Mihail Eminescu.

Combatanți români din Primul Război Mondial. Colecția Mihai Sorin Muntean

Credem că oricine își dă seama de ceea ce a fost Eminescu în dezvoltarea culturii noastre, va saluta cu bucurie acest act patriotic.

Eminescu în literatura română nu este o apariție trecătoare; opera lui literară înfățișează o valoare permanentă în viața și în educația noastră națională și artistică.

El e prin excelență clasicul nostru, unul dintre marii inspirați ai veacului în care a trăit. Prin el limba românească a câștigat mlădieri și melodii necunoscute încă. El ne-a arătat că limba românească față de surorile ei apusene nu e mai prejos în frumusețe.

Mintea lui Eminescu, pe lângă cunoașterea adâncă a trecutului nostru istoric și a problemelor noastre de viață, a pătruns tainele cele mai profunde ale cugetării românești. El a reprezentat astfel nașterea română în chipul cel mai strălucit. Cuprinzând într-o viziune profetică întreg neamul românesc, el a izbutit să dea generației lui, precum și celei ce i-a urmat, acea sănătoasă și puternică directivă națională care a fost cea mai temeinică pentru realizarea Unirii.

Pleiada intelectualilor de mai târziu și toți îndrumătorii sufletești ai țării s-au inspirat din opera lui ca de la un izvor de proorocii. Cu toții au ținut și țin căile de el deschise.

Toate aceste merite fac ca poetul Eminescu să aibă în viața noastră publică însemnătatea unui simbol național. Generația privilegiată de azi, privind îndeplinit idealul nostru pentru care el a luptat, nu trebuie să uite pe acest părinte al Patriei, pe cântărețul destinului ei. Nu trebuie să uite pe acela care prin opera lui i-a dat cel mai frumos titlu de glorie, i-a inspirat încredere și avânt și, mai presus de orice, acea putere de jertfă cu prisos cerută în lupta pentru întregirea și mărirea poporului român.

Este o datorie pentru noi ca, în momentele actuale, printre

imaginile scumpe ale eroilor acestui neam, să fixăm memoria genialului nostru poet într-un monument vrednic de însemnătatea misiunii lui.

Un asemenea monument însă, în împrejurările actuale, nu se poate face fără cheltuieli mari. Ministerul nu le poate acoperi singur; ia numai inițiativa și contribuie cu o sumă însemnată. E datorită tuturor să-și dea obolul, pentru ca monumentul să aibă un caracter național, așa cum trebuie să fie monumentul lui Eminescu: o unanimă manifestare a admirației noastre.

Ministerul deschide lista subscripției publice, înscriindu-se cu suma de 50.000 lei.

Toate contribuțiile se vor adresa Ministerului Artelor, care va publica dreptat numele donatorilor.

Facem un călduros apel la românii de pretutindeni, la toate autoritățile, la așezămintele publice și particulare, toți să contribuie și să ajute ca acest monument să se ridice în cele mai bune condițiuni artistice și să proclame cu mândrie recunoștința poporului român.⁷

Prin Decizia ministerială nr. 27.952 din 5 septembrie 1921, Ministerul de Interne a decis înființarea Serviciului de ocrotire și ajutor moral al bolnavilor din spitale, serviciu compus din doamne, care în mod benevol și gratuit, au acceptat să devină membre.

Aflat sub direcția generală a Serviciului Sanitar, acesta era destinat să gestioneze „buna îngrijire a bolnavilor din spitale, nu numai din punct de vedere tehnic-medical ci și din al susținerii și ridicării moralului lor, ceea ce urma să contribuie la succesul celui dintâi, bazat pe experiența plină de roade bune câștigată pe acest teren, în spitalele din timpul războiului prin serviciul doamnelor patro-nese, contând pe de altă parte pe devotamentul și puterea de sacrificiu a femeilor române, dovedite

cu prisosință în timpul campaniei 1916-1918.”⁸.

De altfel, ca urmare a Raportului secretarului de stat la Departamentul de Război cu nr. 5832 din 5 mai 1921, prin Î.D.R. nr. 1973 din 5 mai 1921 a fost conferit Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa I doamnei Olga Prezan⁹, „pentru activitatea demnă de toată lauda ce a depus pentru ajutarea răniților și bolnavilor din spitalele de pe front, în tot timpul campaniei.”¹⁰.

De asemenea, cu Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa a II-a au fost distinse doamnele Aristia C. Dissescu¹¹, „pentru activitatea remarcabilă depusă în spitalele Palatului regal din București, Brâncovenesc din Iași și la diferite societăți de binefacere în timpul campaniei”; Severa Sihleanu¹², „pentru activitatea remarcabilă depusă în timpul ocupației la Spitalul «Regina Elisabeta», precum și în scopuri de binefacere, dirijând personal 16 cantine”; Emma Donici, „pentru devotamentul deosebit și activitatea ce a depus în îngrijirea răniților și bolnavilor din Spitalul nr. 142” și domnișoarei Aurelia Moiescu, „pentru activitatea cu care a lucrat ca internă timp de doi ani, devotându-se la chirurgie cât și la Secția de

Veterani din Războiul Întregii Naționale
1916-1920

boli contagioase, la Spitalul nr. 142.”¹³.

Domnișoara Maria Cociu¹⁴ a primit Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa a III-a „pentru zelul ce a depus în strângerea de fonduri pentru a face proteze invalizilor” iar domnișoara Aglae Simonidi, aceeași distincție „pentru zelul cu care a făcut în mod benevol oficiul de farmacistă la Spitalul nr. 142.”¹⁵.

Prin Î.D.R. nr. 1974 din 5 mai 1921, de Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa I a beneficiat doamna Aristia D. Pompei¹⁶, „pentru devotamentul desăvârșit cu care a îngrijit răniții din Spitalul nr. 111¹⁷, în anul 1916, precum și pentru faptele înălțătoare și atitudinea demnă ce a avut în tot timpul ocupației dușmane”; cu Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa a II-a a fost răsplătită doamna Tereza Bădescu, directoarea Școlii de Moașe din Chișinău, „pentru devotamentul și activitatea remarcabilă de care a dat dovadă în tot timpul campaniei în 1916-1917, la Spitalul Strehaia, în 1918 la Spitalul Diviziei IX, la Orhei iar în 1919-1920, în conducerea Școlii de Moașe și Orfelinatul copiilor găsiți la Chișinău”; doamnei dr. Medea Niculescu, de la Spitalul nr. 359¹⁸ al Societății Naționale de Cruce Roșie a României, „pentru zelul și devotamentul cu care a lucrat în acel spital, în timpul campaniei 1916-1918” și domnișoarei Coleta Cesianu, „pentru devotamentul deosebit cu care a îngrijit răniții la Spitalul Brâncovenesc, în anul 1917.”¹⁹.

Pentru zelul și devotamentul cu care au îngrijit răniții în timpul campaniei, domnișoarele Margareta G. Niculescu și Victoria G. Niculescu, au fost distinse cu Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa a III-a²⁰.

O altă inițiativă, oficializată de Parlamentul României, a fost Legea de înființare a Societății Muzeului Renașterii Române, votată de Adunarea Deputaților în ședința din 12 iulie cu 93 de voturi pentru contra 1 și de Senat, în ședința din 20 iulie 1921, cu 61 de voturi, promulgată la 1 noiembrie 1921.

Aflată sub înaltul patronaj al M.S. Regelui Ferdinand I, societatea avea drept scop întemeierea unui muzeu care să cuprindă „comoara de amintiri legate de mișcarea socială-politică și culturală de la redeșteptarea noastră națională (1821) și până la întregirea României.”²¹.

Societatea era condusă de un comitet format din Octavian Goga, generalul Constantin Ștefănescu-Amza, Simion Mehedinți, G.D. Mugur, N.N. Titulescu, Ion Simionescu, Dimitrie Onciul, colonelul Nicolae Condiescu și C. Arghirescu, prezidat de Alțeta Sa Regală Principele Carol, avându-l ca vicepreședinte pe mitropolitul Primat Miron Cristea.

Pe baza actului constitutiv și a statutelor autentificate de Judecătoria rurală Calafat, autentificat la nr.

1126 din 2 noiembrie 1921, a fost înființată Societatea veteranilor grade inferioare care au luat parte la războiul din anii 1916-1918 „Eroina Ecaterina Tudoroiu”, cu sediul în Calafat.

La constituire, consiliul de administrație era format din Ion Crăciunescu – președinte, Alexandru Porcuteanu, Costică Toncescu – vicepreședinți, Petre Vântulescu – casier, Matei Roian și Ioan Stoenescu – secretari, respectiv Aurel Iota, Florea Georgescu, Cristea Stoian, Ștefan Ciobanu, I.D. Cojocărescu, Mihail M. Răgușilă, Eliss B. Elias, Petre Mănescu, Ghiță Ivănescu, Dumitru Lungescu, Marin Ionescu, Gg. Roșca, Nicolae Ghițescu și Gh. Vișean, ca membri²².

Prin Decizia ministerială nr. 837 din 8 august 1921, generalul de brigadă Ion Rășcanu, în calitate de ministru de Război, prezenta statutul special al „Medaliei Victoriei”, instituită prin Î.D.R. nr. 3390/1921, cu scopul de a se comemora frăția de arme dintre armatele aliate în timpul Primului Război Mondial.

Confecționată din bronz și suspendată de o panglică, această medalie de război întruchipa două curcubeie care-și suprapuneau la mijloc culoarea roșie.

Conform decretului de instituire, medaliala urma să fie acordată ofițerilor și gradelor inferioare din aviație și marină care au luat parte la lupte, medicilor de la toate corpurile și serviciile, inclusiv de la părțile sedentare, preoților combatanți de la regimente și brigăzi, brancardierilor și sanitarilor, cercetașilor care au luat parte la lupte, pe front, sau au făcut serviciu în spitale, comandanților de grup de artilerie/divizie/corp de armată/armate, șefilor de stat major de la divizii, corp de armată și armate, tuturor ofițerilor de stat major care au avut diferite însărcinări pe front, precum și ofițerilor combatanți din alte categorii decât cele enumerate, dar care au fost decorați cu ordine cu panglică de „Virtutea Militară”.

Dintre ofițerii necombatanți, făceau obiectul acordării „Medaliei Victoriei” doar cei care au fost decorați cu ordine cu panglică de „Virtutea Militară”²³.

La 11 noiembrie 1921 a fost promulgată Legea prin care se recunoștea calitatea de persoană morală și juridică Societății „Mărăști-Putna” a veteranilor și demobilizaților din război din județul Putna, votată de Adunarea Deputaților în ședința din 18 iunie 1921 cu 115 voturi pentru și 2 contra și de Senat, în ședința din 6 iulie, cu 71 voturi pentru și 1 împotrivă.

Consiliul de administrație ales prin vot în ședința din 28 august 1921 era alcătuit din Ștefan F. Ferhat – președinte, avocatul N. Al. Constantinescu și N. Serafim – vicepreședinți, Al.N. Dimitriu – casier, D.Al. Constantinescu – secretar, I.N. Dumitrescu – secretar de ședință, respectiv Nicu Panaitescu, Pincu Ițic, Lascăr

N. Dumitriu, Naum Gheorghiu, C.H. Dumitriu, Cristea Antonescu, David Scheines, Dumitru Novi, Eftimie Vasilescu, C.P. Dumitriu, I. Schvam, Gh. Bordei, F. Aronovici, Gh. Nicolau și I. Lovensohn, membri.

Rudolf Neiger, Stanciu D. Ilie și Șt. Teodorescu au fost desemnați drept cenzori.

Societatea avea drept scop: " a. De a sprijini material și moral pe toți demobilizații din societate, invalizii și orfanii de război, precum și văduvele și familiile veteranilor și celor demobilizați; b. A divulga și duce lupta pe orice cale pentru pedepsirea și ridicarea drepturilor civile și politice dezertorilor și trădătorilor, precum și a lupta pentru destituirea lor din slujbe și pentru confiscarea averii lor făcută cu ocazia războiului; c. A duce lupta împotriva acordării drepturilor la străinii care s-au sustras de la obligațiile militare; d. a se stăruie pe lângă Ministerul Lucrărilor Publice să ne facă reducere pe C.F.R."²⁴.

Prin Legea votată de Senat în ședința din 21 iunie 1921 cu 58 de voturi pentru și 4 împotriva, a fost recunoscută calitatea de persoană morală și juridică Societății Veteranilor, Grade Inferioare 1913-1919 din orașul Iași iar prin

I.D.R. nr. 4614 din 11 noiembrie 1921 a fost aprobat Statutul acesteia. Printre obiectivele societății se aflau înscrierea tuturor gradelelor inferioare, de la soldat până la plutonier inclusiv și asimilații acestora, pentru înlesnirea și sprijinirea tuturor branșelor de orice categorie, precum comercianți, industriași, meseriași, funcționari și alții, pe cale onestă și fără politică (sic!), dezvoltarea spiritului de înfrățire și solidaritate între membrii societății, prin ocrotirea justelor interese de orice natură ale fiecărui membru și îmbunătățirea situației celor aflați în dificultate, ajutorarea membrilor în caz de boală, pensionarea membrilor care, din cauza infirmității sau înaintării în vârstă, nu mai sunt apti de muncă, ajutorarea și ocrotirea văduvelor și a orfanilor rămași în urma membrilor decedați etc.²⁵

Admirabilă a fost decizia preacuvioasei Maici Evghenia Grămadă din Mănăstirea Agapia, administratorul metocului Mănăstirii Agapia din Iași, str. I.C. Brătianu nr. 16, de a dona suma de 3000 de lei comitetului instituit în satul Pârnu Roșu, comuna Broșteni, jud. Argeș, în scopul construirii unui lăcaș de cult, cu obligația de a fi pomenită

de personalul bisericii în calitate de ctitoră, atât Prea Cuvioșia sa, cât și părinții săi cu neamul²⁶.

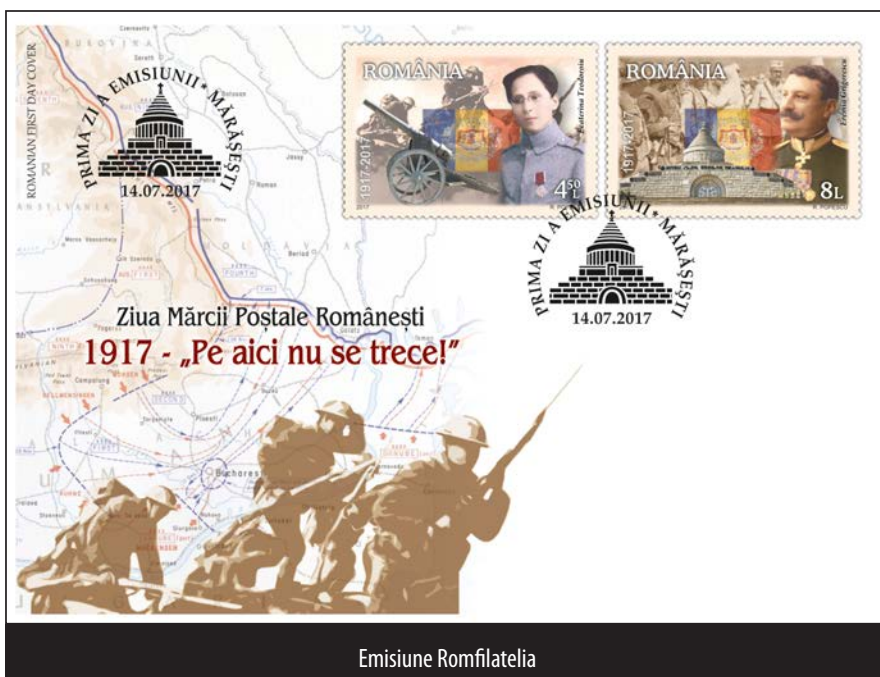
Un gest similar a consimțit Ioan Movilă din București, prin decizia de a dona Epitropiei generale a spitalelor și ospiciilor Casei „Sf. Spiridon” din Iași, în baza actului de donație autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat, cu nr. 8715 din 23 iunie 1921, trei loturi de teren, în suprafață totală de 1800 mp, proprietatea sa, din stațiunea Carmen Sylva, pendinte de comuna Techirghiol din județul Constanța²⁷.

La 12 decembrie 1921, comitetul Societății „Leagănul Sf. Ecaterina”²⁸, convocat de doamna Ecaterina G. Cantacuzino²⁹, președinta societății, a adus unele modificări statutului de funcționare, agreeate și aprobate de Adina Costinescu, Elena Vlaslo, Catherine H. Catargi, H.D. Darvari, F.G. Assan, Alexandra B. Catargi, Elena Gr. Monteoru, Alexandrina M. Balș, Maria C. Olănescu, Ecaterina I. Pr. Dumitrescu, Maria D. Bilcescu, Sarmiza Bilcescu-Alimănișteanu³⁰.

SYMBOLS OF THE NATIONAL REBIRTH IN INTERWAR ROMANIA (1921)

Abstract: 1921, the first interwar year, was marked by numerous initiatives to recognize the deeds of weapons and sacrifices of Romanian fighters in the National Unification War, as well as by establishing institutions, societies and associations designed to give the military, families and their descendants rights and rewards, as their active involvement and the price paid for the achievement of Greater Romania.

Keywords: The Great War, the heroine Ecaterina Teodoroiu, Mihail Eminescu, the Museum of the Romanian Renaissance, military distinctions, the war veterans

- [1] „Adevărul”, 34, nr. 11386, 17 mai 1921, p. 2.
- [2] „Biserica Neamului la Mărășești. Un concurs”, în „Adevărul”, 34, nr. 11276, 1 ianuarie 1921, p. 2.
- [3] „Monitorul Oficial”, Partea neoficială, nr. 56, miercuri, 15 iunie 1921, p. 2072.
- [4] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 51, miercuri, 8 iunie 1921, p. 1913.
- [5] Dr. Irina-Alexandra Simion, „Venerabila pildă a eroismului feminin. Martiriul sublocotenentului Ecaterina Teodoriu”, în Misiunea, Anul, 2017, pp. 142-150.
- [6] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 83, 19 iulie 1921, p. 3112.
- [7] „Monitorul Oficial”, Partea neoficială, nr. 78, 12 iulie 1921, p. 2922.
- [8] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 140, 25 septembrie 1921, p. 5622.
- [9] Olga Elena Prezan, soția mareșalului Constantin Prezan. Devenită, în anul 1896, doamnă de onoare a principesei Maria, viitoarea regină a României, a însoțit-o pe aceasta și în Moldova, sprijinind activitățile militare și sanitare. În 1917 a făcut parte din Comitetul de inițiativă pentru Ocrotirea Orfanilor de Război. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 361.
- [10] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 203, 8 decembrie 1921, p. 8635.
- [11] Aristia Dissescu a făcut parte din Comitetul de acțiune a Societății Ocrotirea Orfanilor de Război și a făcut chete publice. În mai 1917 a devenit membră a acestei societăți, constituită sub președinția Olgăi Sturdza. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 114, 432.
- [12] Severa Sihleanu (?-1946), membră a Crucii Roșii, a lucrat la Spitalul nr. 108 din București (1916) și Azilul de bătrâni condus de Sabina Cantacuzino (septembrie-decembrie 1916). Sub pretextul că sunt necesari pentru muncile agricole, a scăpat din lagăr numeroși prizonieri români din comuna Ocina, unde își avea casa și domeniul. A donat Crucii Roșii bani pentru ajutorarea copiilor basarabeni. În 1919 a înființat și condus Comitetul Cantinei Crucii Roșii americane din Sinaia care, în perioada 1918-1919 a întreținut 16 cantine în 16 sate din zona Talea, Ocina și pe văile Prahovei, Doftanei și Proviței. La 26 mai 1920 a primit Recunoașterea nr. 67 pentru ajutorul acordat Crucii Roșii americane, ca interpret și intermediar, ca directoare de cantine și pentru faptul că a oferit o porțiune din casa sa la dispoziția acesteia, ca sanatoriu și loc de odihnă pentru personal. De asemenea, la 29 mai 1920, a fost decorată de către Crucea Roșie americană cu Medalia de Argint, ca semn de recunoaștere pentru serviciul personal adus în timpul războiului. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 367-369.
- [13] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 203, 8 decembrie 1921, p. 8635.
- [14] Maria Cociu a lucrat ca infirmieră la Spitalul nr. 115, dar a organizat și spectacole pentru răniți. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 385.
- [15] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 203, 8 decembrie 1921, p. 8635.
- [16] Aristia Pompei, soția profesorului universitar Dumitru Pompei. A organizat în București un grup de doamne care, sub egida Crucii Roșii, ajutau copii orfani, pe cei externăți din spitale, precum și pe cei care voiau să evadeze din lagăre și din spitale și să revină pe frontul din Moldova. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 224.
- [17] Spitalul nr. 111 a funcționat la Școala Centrală de Fete din București, fiind condus de Lia Brătianu și Zoe Romniceanu.
- [18] Spitalul nr. 359 a funcționat la Școala Ungaro-Catolică, fiind condus de Eufrosina Ghica.
- [19] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 203, 8 decembrie 1921, p. 8634.
- [20] Ibidem.
- [21] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 174, vineri, 4 noiembrie 1921, p. 7366.
- [22] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 186, 18 noiembrie 1921, p. 7875.
- [23] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 121, vineri, 12 septembrie 1921, p. 4794.
- [24] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 183, 15 noiembrie 1921, p. 7713.
- [25] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 183, 15 noiembrie 1921, p. 7714-7718.
- [26] I.D.R. nr. 696 din 3 martie 1921, Monitorul Oficial, Partea oficială, nr. 36, 19 mai 1921, p. 1285.
- [27] Donația a fost autorizată prin Î.D.R. nr. 2468 din 14 iunie 1921, „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 203, 8 decembrie 1921, p. 8631.
- [28] „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 207, 13 decembrie 1921, p. 8898.
- [29] Ecaterina Cantacuzino, soția politicianului Gheorghe Gr. Cantacuzino (Nababul), a condus Sanatoriul de tuberculoză de la Eforie. Împreună cu fiica sa, Irina, a înființat Societatea „Leagănul Sf. Ecaterina”, cu sediul în comuna Nedelea, jud. Prahova, fiind prima președintă a acesteia. Împreună cu Alexandrina Catargi, a fost directoarea Spitalului nr. 109 din București. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 110.
- [30] Sarmiza Bilcescu-Alimănișteanu (27 aprilie/9 mai 1867, București – 26 august 1935, Bilcești, Argeș), fiica boierului Dumitru Bilcescu din Bilcești-Muscel și al Mariei Bilcescu, prima femeie din Europa licențiată a Facultății de Drept din Paris și, ulterior, prima femeie cu doctorat în drept din lume (1890), la numai 23 de ani. Căsătorită în 1897 cu inginerul Constantin Alimănișteanu, a desfășurat numeroase activități de încurajare a meseriilor și a industriei casnice, susținând îndeosebi inițiativele feminine. A fondat Societatea Domnișoarelor Române, prezidată de regina Maria. „Eroinele României Mari. Destine din linia întâi”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2018, p. 92-93.